

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-752857-I/12/KM

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 3. XII. 2013

Pan

Juliusz Braun

Prezes Zarządu spółki Telewizja

Polska S.A.

ul. Jana Pawła Woronicza 17

00-999 Warszawa

Szanowny Panie Prezecie

Moją uwagę zwróciła opisana w mediach sprawa zablokowania przez TVP2 nagrania reportażu z dodanymi napisami (Michał Janczura, *Awantura o relację z wyborów Miss Nieśłyszących. Fundacja Głuchych idzie na wojnę z TVP. 'Czujemy się dyskryminowani', gazeta.pl*, 4 listopada 2013 r.). Jak wynika z artykułu, Program 2 Telewizji Polskiej w trakcie audycji „Pytanie na śniadanie” wyemitował kilkuminutową relację z wyborów Miss Głuchych. **Reportaż nie został w żaden sposób dostosowany do potrzeb osób Głuchych - nie został przetłumaczony na język migowy ani nie wyemitowano do niego napisów.** W rezultacie Fundacja Promocji Kultury Głuchych KOKON na własny koszt wykonała napisy do reportażu i w takiej wersji umieściła w internecie. Telewizja miała podjąć kroki, które doprowadziły do zablokowania umieszczonego, bez jej zgody, materiału. Po publikacji w prasie artykułów opisujących powyższą sytuację, Telewizja odblokowała dostęp do reportażu.

W niniejszej sprawie Telewizja podnosi, że Fundacja naruszyła prawa autorskie do materiału zrealizowanego przez Program 2. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.) wolno korzystać z już rozpowszechnionych utworów dla dobra osób niepełnosprawnych, jeżeli to korzystanie odnosi się bezpośrednio do ich upośledzenia, nie ma zarobkowego charakteru i jest podejmowane w rozmiarze wynikającym z natury upośledzenia. Wykorzystanie materiału przez Fundację KOKON wydaje się spełniać warunki wskazane w przywołanym przepisie.

Moje zaniepokojenie w niniejszej sprawie wywołało nie tylko utrudnianie dostępu osób Głuchych do materiałów dotyczących ich środowiska, ale także brak dostosowania przygotowanego reportażu przez Telewizję. Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji* (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226 ze zm.) nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności programów dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, przez wprowadzanie odpowiednich udogodnień: audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących oraz tłumaczeń na język migowy, tak aby co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało takie udogodnienia. Wątpliwości budzą kryteria stosowane przez Telewizję przy wyborze programów, które będą dostosowane do potrzeb osób z określoną niepełnosprawnością. Wydaje się bowiem, że zasadą powinno być dostosowywanie materiałów, które bezpośrednio dotyczą wydarzeń organizowanych przez środowiska osób Głuchych do potrzeb osób niesłyszących lub słabosłyszących - czyli emisja reportażu wraz z napisami lub tłumaczem języka migowego.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), **zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, jakie były przyczyny zablokowania przygotowanego przez Fundację materiału. Dodatkowo proszę o wskazanie, jakimi kryteriami kieruje się Telewizja podejmując decyzję o tym, które programy zostaną dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.**

Łezg wyrocy szczerku

Żew Jipow